

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 142/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. februára 2016 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jurajom Tibenským, Advokátska kancelária, Štefánikova 15, Nitra, vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1621/01 a jeho uznesením z 29. októbra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. januára 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1621/01 a jeho uznesením z 29. októbra 2015. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 16. januára 2016.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že súdny exekútor vymáhal v exekučnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. Er 1621/01 v prospech

spoločnosti UniCredit Bank, a. s. (ďalej len „oprávnená“), od spoločnosti TIROL s. r. o. (ďalej len „povinná“), pohľadávku v sume 100 985,31 € s prísl. z dôvodu úveru poskytnutého úverovou zmluvou z 19. marca 1999.

Sťažovateľka spolu so svojim už nebohým manželom sú ručiteľmi na strane povinnej, pričom na základe platobného rozkazu Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) boli obaja ručiteľia tiež zaviazaní právoplatne na úhradu dlhu a aj tento ich záväzok je vymáhaný tým istým súdnym exekútorom v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. Er 921/02.

V rámci exekúcie vedenej proti povinnej došlo k dražobnému predaju nehnuteľného majetku povinnej, a to za cenu 83 771,05 € spolu s úrokmi 1 457,45 €, teda celkom za 85 228,50 €.

Uznesením okresného súdu č. k. Er 1621/01-384 z 29. júna 2007 bol schválený rozvrh výťažku z dražby, avšak na základe odvolania povinnej uznesením krajského súdu č. k. 8 CoE 86/2007-412 z 30. mája 2008 bolo uznesenie okresného súdu zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Uznesením okresného súdu č. k. 31 K 54/2011-228 z 2. apríla 2012, ktoré sa stalo právoplatným 27. apríla 2012, bolo zastavené konkurzné konanie voči povinnej pre nedostatok majetku a povinná bola na základe toho 9. júna 2012 vymazaná z obchodného registra.

Sťažovateľka a jej manžel podaním z 29. júla 2014 adresovaným súdnemu exekútorovi vo veci sp. zn. Er 1621/2001 inter alia oznámili, že povinná bola 9. júna 2012 vymazaná z obchodného registra, čím stratila právnu subjektivitu a spôsobilosť byť účastníčkou konania. Keďže ide o neodstrániteľnú prekážku v konaní, je potrebné exekúciu zastaviť podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, čo je súd povinný urobiť aj bez návrhu. Žiadali tiež bezodkladné vydanie uznesenia o rozvrhu výťažku z dražby a upozornili, že zastavenie konania má vplyv na spôsob určenia a výšku odmeny exekútora.

Uznesením okresného súdu č. k. Er 1621/2001-675 z 29. októbra 2015 bolo opätovne rozhodnuté o schválení rozvrhu výťažku z dražby. Z celkovej sumy 85 228,50 € na odmenu exekútora a hotové výdavky pripadla suma 34 144,30 € a v prospech oprávnenej suma 51 084,20 €.

Sťažovateľka zdôrazňuje, že ako ručiteľka k poskytnutému úveru má právny záujem na tom, aby bol rozvrh výťažku z dražby vykonaný v súlade so zákonom, pretože čím viac prostriedkov bude použitých na uhradenie pohľadávky oprávnenej, o to menej sa bude musieť použiť na úhradu pohľadávky oprávnenej v rámci exekučného konania vedeného pod sp. zn. Er 921/02 proti sťažovateľke ako ručiteľke. Vyplýva z toho, že sťažovateľka je priamo dotknutá uznesením okresného súdu č. k. Er 1621/2001-675 z 29. októbra 2015 a týmto uznesením došlo k porušeniu jej označených práv.

Podľa názoru sťažovateľky uznesenie okresného súdu vychádza z nesprávneho skutkového zistenia a z nesprávneho právneho posúdenia.

Povinná vymazaním z obchodného registra 9. júna 2012 stratila právnu subjektivitu a spôsobilosť byť účastníčkou konania, čo predstavuje neodstrániteľnú prekážku v konaní. V dôsledku toho bolo potrebné exekučné konanie zastaviť podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku a až potom následne vykonať rozvrhové pojednávanie. Sťažovateľka listom z 29. júla 2014 túto skutočnosť oznámila súdnemu exekútorovi, ktorý bol povinný jej podnet na zastavenie exekúcie podľa ustanovenia § 57 ods. 4 Exekučného poriadku bezodkladne predložiť okresnému súdu. Vyplýva z toho, že okresný súd mal vedomosť o strate spôsobilosti povinnej byť účastníčkou konania, pretože pri schvaľovaní výťažku skúma exekučný spis, ktorého súčasťou bolo aj podanie z 29. júla 2014. Okrem toho okresný súd mal aj zákonnú povinnosť v ktoromkoľvek štádiu konania skúmať, či účastník konania má spôsobilosť byť účastníkom konania, a v prípade zistenia, že túto spôsobilosť stratil, mal konanie zastaviť. Preto exekučné konanie malo byť najskôr zastavené a až následne malo byť vykonané rozvrhové pojednávanie, pričom v takomto prípade by súdny exekútor musel svoju odmenu vypočítať nie z vymáhanej sumy, ale len z reálne vymoženej sumy.

Okresný súd neskúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci, a v rozpore s ustanovením § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku nezastavil exekučné konanie z dôvodu neodstrániteľnej prekážky konania. Pri správnom postupe by odmena súdneho exekútora bola len 14 079 €, a nie 33 193,92 €. Tým, že súdny exekútor nesprávne vyrátal svoju odmenu, sťažovateľku o túto sumu poškodil a v konečnom dôsledku poškodil aj oprávnenú, pretože jej z rozvrhu priradil o 19 305 € menej, ako mal. Bolo porušené aj ustanovenie § 46 ods. 5 Exekučného poriadku, podľa ktorého na trovy súdneho exekútora mala ísť maximálne suma 20 454,84 €.

V súvislosti so zánikom povinnej ako subjektu práva a nezastavením exekúcie pred vykonaním rozvrhového pojednávania kladie sťažovateľka otázku, ako súdny exekútor preukázal doručenie predvolania na rozvrhové pojednávanie v súlade s ustanovením § 154 Exekučného poriadku povinnej, ktorá zanikla, a ako preukázal doručenie zápisnice z rozvrhu výťažku povinnej podľa § 160 Exekučného poriadku. Napokon ani uznesenie okresného súdu nebolo možné zaniknutej povinnej doručiť.

Uznesenie okresného súdu nie je riadne odôvodnené a nie je z neho zrejmé, či súdny exekútor postupoval v súlade s Exekučným poriadkom, resp. v kladnom prípade ako okresný súd dospel k takémuto záveru. Nie je zrejmé ani skúmanie hotových výdavkov súdneho exekútora v súvislosti so spotrebným materiálom a telekomunikačnými poplatkami. Napokon z uznesenia nevyplýva, na akom základe sa priznalo navýšenie odmeny a hotových výdavkov o daň z pridanej hodnoty.

Sťažovateľka ďalej namieta, že rozvrh výťažku nebol vykonaný v súlade so zákonom, pretože v prvej skupine neboli uspokojené trovy exekúcie oprávnenej. Ak chcel súdny exekútor uspokojiť trovy exekúcie v sume prevyšujúcej 20 574,92 € (ako to vyplýva z upovedomenia o začatí exekúcie), potom mal na to účastníkov upozorniť, čo sa však nestalo.

Pri správnom postupe by na pohľadávku oprávnenej pripadlo o 19 305 € viac, čo zároveň znamená, že o toľko menej by sa malo vymáhať od sťažovateľky ako ručiteľky v exekučnom konaní vedenom proti nej.

Napokon sťažovateľka poukazuje aj na neprimeranú celkovú dĺžku exekúcie trvajúcej od roku 2002, čím došlo k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľka žiada vydať tento nález:

„1. Okresný súd Nitra v konaní vedenom pod č. sp.zn.: Er/1621/01 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

2. Uznesenie Okresného súdu Nitra sp. zn.: Er/1621/01-675 zo dňa 29.10.2015 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľke za porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov finančné zadošťačenie v sume 3 000,00 eur.

4. Okresný súd Nitra je povinný zaplatiť sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej výške 296,44 € (za dva úkony právnej pomoci v zmysle § 13a ods.1 písm. a) a b) a v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. á 139,83 € + 2x režijný paušál á 8,39 €), na účet advokáta, JUDr. Juraj Tibenský(...) do 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať primárne za podanie niekoho zjavne neoprávneného.

Sťažovateľka nebola účastníčkou exekučného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. Er 1621/01, preto je už na prvý pohľad zrejmé, že nie je osobu oprávnenou podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy proti uzneseniu okresného súdu z 29. októbra 2015, a to vrátane namietaných prietáhov v exekučnom konaní podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Nemôžu byť pochybnosti o tom, že sťažovateľka naozaj má eminentný právny záujem na tom, aby sa rozvrh výťažku z dražby vykonal zákonným spôsobom najmä v tom zmysle, aby z výťažku čo najviac pripadlo na úhradu dlhu povinnej, pretože v rozsahu tejto úhrady sťažovateľka ako ručiteľka nebude musieť sama zaplatiť oprávnenej. Táto skutočnosť však neoprávňuje sťažovateľku zasahovať do exekučného konania, v ktorom nie je účastníčkou konania.

Sťažovateľka má možnosť uplatňovať svoje námietky uvedené v sťažnosti v exekučnom konaní vedenom voči nej pod sp. zn. Er 921/02. Treba vychádzať z toho, že pre sťažovateľku, ktorá nebola účastníčkou exekučného konania vedeného pod sp. zn. Er 1621/01, nie je uznesenie o rozvrhu výťažku z dražby záväzné (§ 159 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). Má právo na to, aby v exekučnom konaní vedenom proti nej sa v zmysle jej námietok preskúmal rozsah uspokojenia oprávnenej z výťažku dražby. Nemôže byť na ťarchu sťažovateľky to, že nebola účastníčkou exekučného konania vedeného pod sp. zn. Er 1621/01 (v dôsledku čoho nemohla uplatňovať svoje námietky vrátane podania odvolania), ale rovnako nemôže byť na jej ťarchu ani prípadná pasivita oprávnenej, ktorá sa podľa všetkého nedomáhala nápravy tých údajných pochybení, ku ktorým malo dôjsť podľa právneho názoru sťažovateľky. Ak k takýmto pochybeniam došlo, potom by tieto mala znášať oprávnená.

V závere možno uviesť, že zo sekundárneho hľadiska nie je daná ani právomoc ústavného súdu konať o sťažnosti vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Ako je zrejmé z už uvedených skutočností, sťažovateľka sa dosiaľ ani len nepokúsila domáhať sa ochrany svojich práv v konaní pred všeobecnými súdmi, hoci na to má zákonnú možnosť. Obrátila sa totiž priamo na ústavný súd. Za tohto stavu je právomoc ústavného súdu poskytnúť jej ochranu v danom štádiu vylúčená.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2016